

Til kommunestyret

Vedrørende økt stillingsressurs til boligsosialt arbeid

Boligsosialt arbeid handler om å skaffe boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet og styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet.

Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde et tilfredsstillende boforhold på egen hånd. Disse befinner seg i en eller flere av følgende situasjoner:

- er uten egen bolig
- står i fare for å miste boligen sin
- bor i uegnet bolig, bomiljø eller sliter med å mestre det å bo

Det er i forslag til budsjett 2019 lagt inn forslag om en økt stillingsressurs på 30 % til videre satsning og jobb med boligsosialt arbeid. Det vil i denne fremstillingen bli gjort rede for hvorfor dette er en viktig og nødvendig prioritering.

Prosjektet «Bo bra i Steigen» har pågått aktivt siden mai 2018. Viser til vedlagte prosjektplan for forprosjektet for mer informasjon og hvordan det er jobbet med prosjektet. Prosjektet er fortsatt i forprosjektperioden da jobben med kartlegging og analyse av data har tatt lengre tid enn antatt. Selv om tidsrammen er oversteget ser vi at det har vært viktig å bruke den tiden det har tatt for å kunne gå så grundig til verks som vi mener er nødvendig for å sikre gode data og analyse av disse. Datainnsamlingen er nå avsluttet og vi holder på med gjennomgang, analyse og utarbeidelse av rapporten som avslutter forprosjektet. Som dere ser av forprosjektplanen skal rapporten danne grunnlaget i hovedprosjektfasen hvor arbeidet med en handlingsplan skal gjennomføres.

For å få et bredt og godt kunnskapsgrunnlag har det vært gjennomført intervjuer i de aller fleste etater som på en eller annen måte kommer i kontakt med mennesker som har boligrelaterte utfordringer. Det har totalt blitt gjennomført 14 intervjuer av totalt 15 ansatte i Steigen Kommune. 13 etater og tjenester har vært intervjuet; NAV Steigen v/rustjeneste, flyktningetjeneste, økonomitjeneste og sosialtjeneste, Psykisk Helse, Barnevern, Helsestasjon, Jordmortjeneste, Hjemmetjeneste, Tildelingskontoret, Mølmoa, Hjemmetjeneste og PUD (Plan, Utvikling og Drift). Kartleggingen gir en bred tverrfaglig innsikt i de utfordringene Steigen Kommune står ovenfor når det gjelder gruppen vanskeligstilte på boligmarkedet. Boligsosialt arbeid er tverrfaglig arbeid. Stort sett alle etater og tjenester som arbeider med mennesker møter på en eller annen måte de som vi definerer som vanskeligstilte.

Det har i kartleggingsfasen også vært gjennomført en anonym kartleggingsundersøkelse hos de samme etatene for å få mer målbare tall på omfanget av vanskeligstilte på boligmarkedet, samt informasjon om hvilke typer utfordringer som fremkommer i enkeltsaker. Dette er viktig for å kunne vite hvor innsatsen bør rettes og for å kunne gi et mer målrettet tilbud til de gruppene vi ser har størst behov i Steigen.

UTDRAG FRA RAPPORTEN

Forståelse av boligsosialt arbeid

Det oppleves som en felles forståelse at boligsosialt arbeid er viktig, sett i sammenheng med den kjennskapen den enkelte ansatte hadde til begrepet på forhånd. Det kommer frem at mange tjenestetilbud og verdien av disse forringes dersom de boligsosiale behovene ikke blir imøtekommet. Det er fra flere ønske om mer fokus og økt kunnskap om hvordan man kan jobbe bedre boligsosialt for å kunne gi mennesker den oppfølgingen de trenger. Funnene viser at det er behov for felles kompetanseheving på tvers av etatene for å skaffe en felles forståelse av hva som er boligsosialt arbeid. Begrepet boligsosialt arbeid har ikke tidligere vært brukt i Steigen Kommune, selv om det i andre kommuner og fylkeskommune har vært fokus på dette i lang tid. Funnene viser videre at det til tross for variabel kunnskap om hva boligsosialt arbeid er, vurderes som svært viktig at de vanskeligstilte får et boligsosialt tilbud da bolig og boforhold er elementære behov som må være dekket før det er mulig å tilegne seg annen type hjelp.

Utfordringer

Det kommer frem en lang rekke utfordringer. Spesielt er det utfordringer knyttet til bomestring som er fremtredende. Listen under illustrerer deler av de komplekse utfordringene vi står ovenfor:

- Ungdommer/unge voksne som ikke klarer å bo alene/flytte hjemmefra.
- Barnefamilier. Man ser at problemer går i arv også når det gjelder det å bo. Dårlige boforhold går ut over barn. Det avdekkes en del utfordrende bomiljø blant barnefamilier. Omhandler orden og renhold, økonomi og boligens generelle standard.
- Mennesker med rus og helseutfordringer kan ha svekket egenomsorg og boevne. Kan mangle evne til å ta vare på boligen.
- Behov for hjelp til selvhjelp; veiledning, opplæring og oppfølging. I stedet for hjemmehjelp. Utfordrende at det ikke er mulig å få en fast person til å følge opp.
- Utfordrende med de som egentlig er ganske godt fungerende men som ikke ser at de har behov for veiledning/bistand. Takker nei til tjenester de har vedtak på at de skal motta.
- Skader på kommunale bolig som følge av dårlig boevne kan gi store økonomiske konsekvenser for kommunen. Skader og mislighold kan også gi økt fare med å bo der, eks økt brannfare.
- Utfordrende med tilsyn av kommunale boliger. Vanskelig å avdekke skader på bolig. Og det mangler rutiner for hvordan avvik skal håndteres.
- Skjulte hjelpebehov. De som trenger det mest evner ikke si ifra og dette kan for eksempel være mennesker med kognitive vansker. Utfordrende å fange disse opp.
- Kostnaden knyttet til det å bo. De kommunale boligene har høy husleie. Det er spesielt vanskelig for enslige å skulle klare med leiekostnadene med bare en inntekt.
- Mennesker som mangler elementær kunnskap pga psykiske lidelser; handle inn, lage mat, sette på oppvaskmaskin, økonomi. Tidligere fikk denne gruppen mer praktisk hjelp mens fokuset nå er mer rettet mot behandling.
- Begrenset tilbud om hjemmehjelp og praktisk bistand i hjemmet.
- Utfordrende med kognitiv svikt/demens – nødvendig med tilrettelegging
- For dårlig tilrettelagte miljøer (ute/inne) for barn/å skulle få barn.
- Lite fokus på uteområder rundt kommunale boliger eller boliger med tilvisningsavtaler, spesielt med tanke på barn.

Funnene viser at avdekkes mange ulike typer boligsosiale utfordringer blant Steigen Kommunes innbyggere. Boligsosiale utfordringer avdekkes i alle de 13 etatene/ tjenestene som ble intervjuet, noe som er illustrerende for hvor omfattende og tverrfaglig boligsosialt arbeid er. Det er ingen enkel etat som kan løse de utfordringene man står ovenfor, men det må jobbes i fellesskap for å nå målene om at mennesker skal bo godt. Som nevnt tidligere har dette stor betydning for evnen til å ta imot andre

tjenester og hjelpetilbud. Det er behov for struktur og samhandling for å klare dette. Behovet for en handlingsplan på området for å imøtekomme nevnte utfordringer er absolutt tilstede.

Målgrupper

Foreløpig analyse viser at det er disse målgruppene som har størst utfordringer:

- Mennesker med rus- og/eller psykisk helseutfordringer
- Unge voksne som bor hos foreldre/bor i sin første bolig
- Barnefamilier
- Flyktninger
- Eldre som bor hjemme

Vi har i kartleggingen fått opplysninger om 41¹ husstander som på en eller annen måte har utfordringer til det å bo. Vi tror ikke dette er et fullstendig bilde over alle som har utfordringer. De registrerte er mennesker som mottar en eller annen form for kommunal tjeneste allerede i dag. Man må anta at det finnes mørketall da det trolig også er husstander med utfordringer som ikke blir registrert, da de ikke har kontakt med det offentlige.

Analysen av kartleggingen er ikke klar, men det vi foreløpig ser er at det husstander med enslige utgjør over halvparten av det totale antallet. Barnefamilier utmerker seg også med et relativt høyt antall av det totale. Det er vansker med å skaffe seg bolig og der er det spesielt de enslige som har problemer. Det er ikke rapportert inn store problemer med å beholde bolig, men også her forekommer det enkelte utfordringer. Spesielt forekommer det fare for tvangssalg. Utfordringer det er betydelig overvekt av er utfordringer knyttet til bomestring og bomiljøer. Vi ser at utfordringene for mange i stor grad er sammensatte og komplekse. Mange er også mottakere av flere ulike tjenester i kommunen allerede i dag. Til tross for oppfølging av flere tjenester har mange fortsatt problemer med å bo bra.

**«Et paradoks at man ikke har rutiner som ivaretar disse behovene
når man ser viktigheten av det»**

Sitat ansatt i Steigen Kommune

OPPSUMMERING

Det er som nevnt lagt inn forslag til 30% økt stillingsressurs til boligsosialt arbeid. Øvrig behov er tenkt omdisponeringer av dagens stillingsressurser. 30% økt stillingsressurs vurderes som et minimum for å kunne ha ressurser nok til å ta tak i de utfordringene som vi har forsøkt å illustrere gjennom dette innlegget. Det skulle aller helst vært betydelig mer når man ser kompleksiteten av problematikken og konsekvensene av manglende innsats.

Det skal videre i prosjektperioden utarbeides en handlingsplan med forbedring av rutiner, ansvarsfordelinger og konkrete tiltak/forslag til tiltak. Denne planen skal implementeres som en

---

¹ Når dette skrives vet vi at det mangler innrapportering fra en tjenestene. Dette tallet vil da bli justert opp da det forventes innrapportert nye husstander.

prioritert oppgave i det daglige tjenestetilbudet, noe som også lå i forutsetningene og forpliktelsen til Steigen Kommune da vi fikk prosjektmidler til dette arbeidet. Skal vi klare dette må vi ha ressurser til å jobbe videre og koordinere dette arbeidet.

Å bo godt og trygt er svært viktig. Det handler om oppvekstvilkår for barn, evnen til å tilegne seg behandling, økonomisk trygghet og handlefrihet, skape trivsel i gode bomiljøer, leve i sunne og rene boliger, ha gode rutiner, klare å gå på jobb om morgenen osv. God livskvalitet og mindre behov for kommunale tjenester kan bli resultatet dersom man klarer å gi rett hjelp. Investering i boligsosialt arbeid vil på sikt også kunne gi sparte utgifter for kommunen på andre områder. Det brukes betydelige midler i Steigen Kommune i dag på «brannslukking» og dyre løsninger for å håndtere enkeltsituasjoner hvor det oppstår kriser. Dette er dårlig samfunnsøkonomi og kostbart for kommunen.

Anbefaler tilslutt alle politikerne til å gå inn på Husbanken sin nettside www.veiviseren.no og lese mer om boligsosialt arbeid. Her finner dere også informasjon om **Boligpolitiske handlingsplaner**. Vi håper dere også tar dere tid til å lese den fullstendige rapporten fra vårt prosjekt når denne er klar.

Kari Danielsen
Prosjektleder «Bo bra i Steigen»
Steigen Kommune

31.10.18